

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



250631

การจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีทางประวัติศาสตร์
เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่

นางลักษณ์ ธาตุอินทร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555



250631

การจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีทางประวัติศาสตร์
เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่



นงลักษณ์ ธาตุอินทร์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

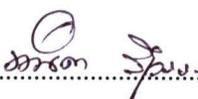
การจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีทางประวัติศาสตร์
เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่

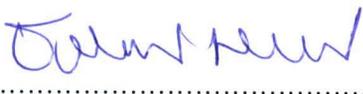
นางลักษณ์ ธาดูอินทร์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

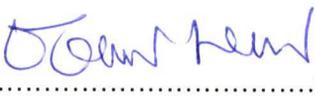
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

.....

รองศาสตราจารย์พนิดา สิ้นสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ มั่งคั่ง

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ มั่งคั่ง

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา กำศิริพิมาน

22 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ มั่งคั่ง อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ พนิดา สิ้นสุวรรณ ประธานกรรมการสอบ การค้นคว้าแบบอิสระ และ รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา กำศิริพิมาน กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การค้นคว้าแบบอิสระ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความรู้ และแนวทางในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระแก่ผู้ศึกษาด้วยดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณ อาจารย์อุไร เรือนโฆง อาจารย์จีระ ยานสาร อาจารย์มานิตย์ พุทธโยธา ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำ สิ่งที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ ศฤงคาร เป็นกลาง อาจารย์वासนา ปฤษณภานุรังษี อาจารย์รัตริ ถ่านวล อาจารย์ นิภาพร อุปวรรณ อาจารย์นุศาวรรณ ตาอินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อการศึกษาครั้งนี้ พร้อมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน วัดโรงวัว คณะครูอาจารย์ ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก เป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความสำนึกในพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ครอบครัว ที่เป็นกำลังใจคอยให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการค้นคว้าแบบอิสระ จึงทำให้เกิดผลงานอันมีคุณค่าต่อการศึกษา

ขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ คุณูปการและประโยชน์จากการค้นคว้าแบบอิสระนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการะทุกท่าน

นงลักษณ์ ชาติอุอินทร์

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิด วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางนงลักษณ์ ธาตุอินทร์
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ มั่งคั่ง

บทคัดย่อ

250631

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอตารางประกอบความเรียงบรรยาย ผลการศึกษาปรากฏว่า ได้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ตามรอยเวียงท่ากาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง อารยธรรมเวียงท่ากาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง มรดกเวียงท่ากาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ภูมิปัญญาเวียงท่ากาน ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยรวม ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมาก ($\mu = 2.60-1.00$) ทั้งทางด้านมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้โดยวิธีทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณญาณ สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัด และประเมินผล สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้

Independent Study Title Learning Management on Wiang Tha Kan Ancient Monument by Using Historical Approach to Develop Critical Thinking of Mathayom Suksa 1 Students at Watrongwua School, Chiang Mai Province

Author Mrs. Nongluck Thad – In

Degree Master of Education (Teaching Social Studies)

Independent Study Advisor Assoc. Prof. Dr. Charin Managkhang

ABSTRACT

250631

The purpose of this study is to develop learning management plans on Wiang Tha Kan Ancient Monument by Using Historical Approach to Develop Critical Thinking of Mathayom Suksa 1 Students at Watrongwua School, Chiang Mai Province. The population used in this study is five experts to evaluate learning management plans including one school administrator, and four teachers who teach social studies, religions, and cultures in Mathayom Suksa 1. The tools used in this study are data analysis by finding mean and standard deviation, and illustrating tables with explanations. The result of the study: five learning management plans have been made, including First Learning Management Plan: Follow Wiang Tha Kan Trail, Second Learning Management Plan: Wiang Tha Kan Civilization, Third Learning Management Plan: Wiang Tha Kan Ancient Monument, Fourth Learning Management Plan: Wiang Tha Kan Heritage, and Fifth Learning Management Plan: Wiang Tha Kan Wisdom. The overall evaluation of learning management plans is very appropriate ($\mu = 2.60-3.00$) with learning standards/indicators, learning contents, learning objectives, important contents, learning activities by using historical approach to develop ideas, medias and learning resources, and methods for measuring and evaluating. It is concluded that the five learning management plans can be applied with learning management in social studies, religions, and cultures.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	9
แผนการจัดการเรียนรู้	22
การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์	40
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	64
โบราณสถานเวียงท่ากาน	80
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	85
ประชากร	85
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	85
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	86
การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
การวิเคราะห์ข้อมูล	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการศึกษา	115
อภิปรายผล	118
ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	130
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	131
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	134
ภาคผนวก ค แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่	141
ภาคผนวก ง แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่	286
แบบประเมินความสอดคล้องแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโรงวัว จังหวัดเชียงใหม่	291
ประวัติผู้เขียน	295

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เรื่อง ตามรอยเวียงท่ากาน	93
2	คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2 เรื่อง อารยธรรม เวียงท่ากาน	93
3	คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน	94
4	คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 4 เรื่อง มรดกเวียงท่ากาน	94
5	คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 5 เรื่อง ภูมิปัญญา เวียงท่ากาน	95
6	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เรื่อง ตามรอย เวียงท่ากาน	97
7	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในแต่ละด้านของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เรื่อง ตามรอย เวียงท่ากาน	99
8	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2 เรื่อง อารยธรรม เวียงท่ากาน	100
9	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในแต่ละด้านของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2 เรื่อง อารยธรรมเวียงท่ากาน	103
10	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่อง โบราณสถาน เวียงท่ากาน	104
11	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในแต่ละด้านการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่อง โบราณสถานเวียงท่ากาน	106
12	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 4 เรื่อง มรดกเวียงท่ากาน	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
13	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การประเมินในแต่ละด้าน ของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง มรดกเวียงท่ากาน	110
14	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 5 เรื่อง ภูมิปัญญา เวียงท่ากาน	111
15	ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในแต่ละด้านของ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ภูมิปัญญา เวียงท่ากาน	113